१२. अमान्य हुने :

यस कार्यविधिमा लेखिएको कुनै कुरा प्रचलित संघिय कानून, प्रदेश कानून सँग बाझिएकामा बाझिएको हद सम्म कार्यविधिको व्यवस्था अमान्य हुनेछ ।

प्रमाणित मिति आज्ञाले

२०७६/५/१० प्रेम प्रसाद भट्टराई

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

ललितपुर महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

ललितपुर महानगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

वर्ष २ अतिरिक्ताङ्क ५, ल.पु.म.न.पा., स्थानीय राजपत्र, भाग-२, मिति २०७६/५/१०

भाग-२

ललितपुर महानगरपालिका

बाल संरक्षण समिति (गठन तथा कार्य संचालन) कार्यविधि २०७६

समग्र मानव अस्तित्वको अनिवार्य आधार भनेकै बालबालिका हुन् । बालबालिका संरक्षणबाट मात्रै शान्ति, समृद्ध र सकारात्मक परिवर्तनको आधार तयार गर्न सम्भव हुन्छ । नेपाल सरकारले बाल अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता र महासन्धिको पक्ष राष्ट्रको रुपमा आफुलाई उभ्याउँदै नेपालको संविधान, २०७२ मा मौलिक हक अर्न्तगत बालबालिकाको हकको व्यवस्था गर्नुको साथै

पठाउने एवं आवश्यक सहयोगको लागि समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने र त्यसको अनुगमन, फलोअप र समिक्षा गर्ने ।

७. वडामा बाल संरक्षण एवं बाल अधिकारको अवस्था अनुगमन गरि सम्बन्धित वडामा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

८. बाल संरक्षण र बाल अधिकारका विषयमा पैरवी एवं वकालत गर्ने ।

९. वडामा संचालित बाल संरक्षित एवं बाल अधिकारसंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरि सम्बन्धित वडा कार्यालय एवं महानगरपालिकामा पेश गर्ने ।

५. समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधिः

१. बाल संरक्षण समितिको बैठक तीन महिनामा १ पटक बस्नेछ । आवश्यकता हेरी थप बैठक बस्न सकिनेछ ।

२. बैठकमा अन्य व्यक्तिलाई आवश्यकतानुसार आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

३. बैठक कम्तिमा ५१ प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा गणपुरक संख्या पुगेको मानिने छ । बहुमतको निर्णयलाई बैठकको निर्णय मानिने छ ।

४. बैठकको अध्यक्षतामा समितिको संयोजकले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा उपस्थिति मध्यको जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

६. बाल संरक्षण समितिको कार्यावधिः

बाल संरक्षण समितिको कार्याविधि २ वर्षको हुने छ । कार्यावधि सकिनु कम्तिमा १ महिना अगावै समितिको पुर्नगठन गरिसक्नु पर्नेछ ।

ङ. **वडा समितिः** भन्नाले संविधानको धारा २२३ को उपधारा (४) बमोजिम गठित ललितपुर महानगरपालिकाको वडा समिति सम्झनु पर्छ ।

च **वडा कार्यालयः** भन्नाले महानगरपालिकाको वडा कार्यालय सम्झनु पर्छ ।

छ. **बिशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाः** भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐनको दफा ४८ बमोजिमका बालबालिका सम्झनु पर्छ ।

ज. **संरक्षकः** भन्नाले बालबालिकाको हक, हितको संरक्षण गर्ने बालबालिका सम्बन्धी ऐन, वा प्रचलित कानुन बमोजिम दायित्व भएको वा नियुक्त गरिएको व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।

झ. **समाज कल्याण महाशाखाः** भन्नाले ललितपुर महानगरपालिका समाज कल्याण महाशाखा सम्झनु पर्छ ।

ञ. **समितिः** भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भएको बाल संरक्षण समिति सम्झनु पर्छ ।

३. समितिको गठनः

(१) ललितपुर महानगरपालिका भित्र बालबालिका माथि हुन सक्ने हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण बेवास्ता लगायत अन्य बाल संरक्षणका सवालहरुहरुको प्रभावकारी सम्बोधन एवं रोकथामका लागि आवश्यक वातावरण निर्माण गर्न, विभिन्न विषयगत महाशाखाहरु, वडा कार्यालयहरु र गैर सरकारी संघ संस्थाहरु बिच समन्वय गरी उपलब्ध स्रोत साधनहरुको प्रभावकारी उपयोग गर्दै कार्यक्रम संचालन गर्न र बाल संरक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै बालबालिकाको क्षेत्रमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न

प्रत्येक वडामा बाल संरक्षण समिति नामको समिति गठन हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम को समितिमा देहायका सदस्यहरु रहने छन् ।

क. वडा समितिको प्रतिनिधि (बाल कार्यक्रम हेर्ने फोकल पर्सन) - संयोजक

ख. स्थानीय शिक्षक - सदस्य

ग. महिला स्वास्थ्य सेविका - सदस्य

घ. बाल क्लब, बाल क्लब प्रतिनिधि (१ जना बालिका, १ जना बालक सहित २ जना) - सदस्य

ङ. बाल अधिकारकर्मी/नागरिक समाजका प्रतिनिधि - सदस्य

च. महिला समूह प्रतिनिधि - सदस्य

छ. आदिवासी, जनजाति,अपांगता भएका, दलित अल्प संख्यक तथा पिछडिएको वर्ग समुदायको यथासम्भव प्रतिनिधित्व हुनेगरी २ जना - सदस्य

ज. वडा प्रहरी कार्यालयको प्रतिनिधि - सदस्य

झ. वडा कार्यालय कर्मचारी (सचिव) - सदस्य

ञ. वडा रेडक्रस प्रतिनिधि - सदस्य

ट. बालबालिका हेर्ने संस्थाका प्रतिनिधी - सदस्य

समितिले आफू मध्येबाट सदस्य सचिव चयन गर्नेछ ।

वडास्तरीय बाल संरक्षण समितिको संरक्षक सम्वन्धित वडाको वडा अध्यक्ष रहनेछ ।

४. बाल संरक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

बाल संरक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१. सम्बन्धित वडामा संरक्षण र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको तथ्यांक संकलन, अध्यावधिक गरि वडा कार्यालय मार्फत महानगरपालिकामा सम्प्रेषण गर्ने ।

२. बाल संरक्षणको क्षेत्रमा स्थानीय आवश्यकता पहिचान गरि वडा कार्यालय, नगरपालिका एवं विकासका साझेदार संस्थाहरुसंग बाल अधिकारमा आधारित योजना तर्जुमा , नीति कार्यकमहरुको निर्माण र कार्यान्वयन गर्न गराउन समन्वय गर्ने ।

३. सम्बन्धित वडामा बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न निकाय, संघ, संस्था लगायतका सेवा प्रदायकहरुको फेहरिस्त तयार पार्ने अध्यावधिक गर्ने र आवश्यक समन्वय र सहकार्यका माध्यमबाट बाल संरक्षण एवं बाल अधिकारको सम्वर्द्धन एवं प्रवर्द्धनात्मक कार्य गर्न वडा कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

४. बाल संरक्षण एवं बाल अधिकारको सम्वर्द्धन, प्रवर्द्धन एवं परिपूर्ति सन्दर्भमा आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्दै सम्पूर्ण बाल संरक्षण सरोकारवालाहरुलाई बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्न अभिप्रेरित गर्ने ।

५. वडामा संचालित बाल संरक्षण र बाल अधिकार संग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुको रेखदेख, अनुगमन एवं निरिक्षण गरी प्रभावकारिता सुनिश्चित गर्न आवश्यक सल्लाह , सुझाव दिने ।

६. बाल अधिकार हनन्का सम्बन्धमा आएका उजुरीहरुको अभिलेख राख्ने, सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरि

बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ समेत कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । बालबालिकाको अधिकारको सम्मान, संरक्षण, प्रवर्द्धन र परिपूर्ति गरि बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्नु राज्यको दायित्व हुन्छ । यसै सन्दर्भमा ललितपुर महानगरपालिकाको बालबालिका लक्षित कार्यकमहरु तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकनमा सहयोग र समन्वय गर्न वडा तहमा बाल संरक्षण समिति गठन गर्न वाञ्छनिय भएकोले यो "बाल संरक्षण समिति (गठन तथा कार्य संचालन) कार्यविधि २०७६" तर्जुमा गरि लागु गरेको छ ।

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

क) यो कार्यविधिको नाम "बाल संरक्षण समिति (गठन तथा कार्य संचालन) कार्यविधि २०७६ रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले स्वीकृति गरेपश्चात प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा

क. महानगरपालिका : भन्नाले ललितपुर महानगरपालिका सम्झनु पर्छ ।

ख. कार्यपालिकाः भन्नाले ललितपुर महानगरपालिकाको नगर कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।

ग. नगर सभाः भन्नाले संविधानको धारा २२३ को उपधारा (१) बमोजिम गठित ललितपुर महानगरपालिकाको नगर सभा सम्झनु पर्छ ।

घ. न्यायिक समितिः भन्नाले संविधानको धारा २१७ बमोजिम गठित ललितपुर महानगरपनलिकाको न्यायिक समिति सम्झनु पर्छ ।

वर्ष २, अतिरिक्ताङ्क ५, ल.पु.म.न.पा., स्थानीय राजपत्र, भाग-२, मिति २०७६/५/१०

७. अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रतिवेदनः

१. बाल संरक्षण समितिले सम्बन्धित वडामा संचालित बाल संरक्षण एवं बाल अधिकारमा आधारित कार्यकमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गरि सोको प्रतिवेदन तोकिएको ढांचामा तयार गरी वडा कार्यालय पेश गर्नु पर्नेछ ।

२. बाल संरक्षण समितिले गरेका कार्यहरुको अनुगमन, मुल्यांकन एवं कार्य प्रगति समिक्षा सम्बन्धित वडा कार्यालयले गर्नेछ र सोको प्रतिवेदन तोकिएको ढांचामा तयार गरी नगर कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

८. सम्पर्क कार्यालय/स्थानः

बाल संरक्षण समितिको सम्पर्क कार्यालय/स्थान सम्बन्धित वडाको कार्यालय क्षेत्रभित्र रहने छ र कार्यालय प्रयोजनको लागि आवश्यक स्रोत महानगरपालिकाले आवश्यकताको आधारमा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

९. बजेट निकासा र खर्च व्यवस्थाः

बाल संरक्षण समितिलाई कार्य सम्पादन गर्न आवश्यक स्रोत महानगरपालिकाले व्यवस्थापन गर्नेछ ।

१०. थपघट र हेरफेरः

ललितपुर महानगरपालिकाले यस कार्यविधिमा समयानुकुल आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्ने छ ।

११. निर्देशन दिन सक्ने :

ललितपुर महानगरपालिकाले बाल संरक्षण समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यसको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।